

kan forsvare det for min Samvittighed, om jeg vilde lade Sagens Realitet udenfor Forhandlingerne. Jeg kan ikke Andet end ansee det for en Foranstaltning, der vilde bidrage betydelig til at skade de unge theologiske Studerendes Udvikling, om man vedtog, at der skulde oprettes en Examinationscommission, som den foreslaaede. I ældre Tider kaldte man Lærerne ved de lærde, latinske Skoler Hørere og Classerne Lectier, og man talte om 1ste Lectiehørere og 2den Lectiehørere og Mesterlectiehørere o. s. v. Dette tydede hen paa, at man dengang satte Lærernes Pligt fornemlig deri, at han skulde lede og styre de Unge Læsning, at han skulde give dem Lectier for den ene Dag, og at han den næste Dag skulde høre og forsøge, om de havde lært dem tilbørligt, hvorimod man overlod de Unge selv, om de lærte Noget eller ikke. Man har senere seet, at det var en mislig Sag at sætte Lærernes Virksomhed fornemlig deri, at de skulde examinere og høre; man har indseet, at det var en stor Binding for de lærde Skoler, at Lærerne nu ikke lade det blive ved blot at høre Lectier, men erkjende det for at være deres Pligt at gennemgaae, at udvikle, at forklare og meddele Oplysning, og, idet de gjøre dette, at udtale sig paa en saadan Maade, at Manden vækkes hos de Unge, at de i, hvad de høre, finde Noget, hvorved Lærelysten vækkes og næres. Jeg troer det er almindelig anerkjendt, at dette er en stor Forandring til det Bedre, den lærde Undervisning har undergaaet. Men derfor er det forekommet mig at være noget Syn-derligt, at man efter at have gjort et Skridt fremad med Hensyn til den Undervisning, der meddeles i de lærde Skoler, med Hensyn til Undervisningen ved Universitetet raader til at gjøre et Skridt i modsat Retning, i Retning af Tilbagegang. Thi hvad er det, som egentlig nu her foreslaaes? Tidligere var ved Universitetet Lærer og Hører een Person; Undervisning og Examinations vare uadskillelige, de, der skulde examinere, naar en Studerende meldte sig til Examen, turde han gjøre Regning paa blev dem, han kjendte som Lærere, og de, af hvem han havde lært, hvad der hørte til at bestaae en Examen, turde han vente kom til at prøve ham. Nu

stiller man dem fra hverandre; nu indsætter man Hørere, som, om de end ere dygtige til at lære og undervise, dog ikke faae Leilighed dertil, dog ikke tør indlade sig derpaa, idet de ikke maae give sig af med at manuducere; nu indsættes Lærere, men som ikke maae give sig af med at examinere eller høre, om de ogsaa havde de bedste Gaver dertil; de vare ubrugelige. For mig stiller en saadan theologisk Examinationscommission sig som en Samling af theologiske Mesterlectiehørere, der, naar de Unge ved at besøge Universitetets Forelæsninger ere komne saavidt, at de kunne tænke paa Afgangsexamen, naar de altsaa have gennemgaaet Mesterlectien, skulde tage dem for sig og prøve, om de havde lært Lectierne, det vil sige, det, der er sat dem for, er foreffrevet, nødvendigtvis maa kunne fordres, det, Ingen bør kunne være uvidende om, thi paa andre end saadanne ganske almindelige Spørgsmaal og Opgaver tør en Examinator, som er Medlem af en Examinationscommission, ikke vel indlade sig. En Lærer, der examinerer sine Disciple, er langt friere i sine Spørgsmaal; han holder sig til, hvad han veed, han selv har foredraget; han har i sit Foredrag vel været indskrænket ved de Maal han maatte stille sig for, han har været nødsaget til at begrænse sig til et vist Omfang, men han har dog i denne Begrænsning gjort sin Frihed gjældende. Nu er det vel ikke til Skade, at unge Mennesker lære, at der er Noget, som maa læres som en Lectie, som maa læres udenad, som maa indprentes og indererceres, som maa tilgnes fornemlig ved Gufommelsens Hjælp, thi der er mange Ting, som kun paa denne Maade kunne komme i den menneskelige Aands Besiddelse, men det er ikke det alene, som et ungt Menneske skal lære ved Universitetet. Dersom det var alene saadanne Ting, som skulde læres, hvorom Kundskab fordredes, for at kunne bestaae theologisk Attestats, kunde man ganske afflasse Universitetet og lade det være en privat Sag, om og hvorledes de Studerende vare istand til at lære det Fornødne, og fra Statens Side blot henwise dem til Examinationscommissionen. Nei, de skulle lære lidt mere ved Universitetet end i Skolen, mere end Lectier; de skulle lære at